

Ritarin onnelliset sataset

Vapaudenristin Mannerheim-ristin ritari Onni Määttänen täytti 100 vuotta

Mannerheim-ristin ritari Onni Määttäsän 100-vuotisjuhlia vietettiin sunnuntaina 10. päivänä helmikuuta arvokkaasti Pohjois-Karjalan Prikaatin Kontiolahden varuskunnassa prikaatin kutsuvierastilaisuutena. Lämminhenkinen tilaisuus alkoi sotilaallisin kunnianosoituksin ja puhein kello 13:00 ritarin, komentajan ja varusmiehen seppeleen laskulla Kollaan Vasama -muistomerkillä.

Onni Määttänen on Suomen vanhin neljästä vielä riveissä olevasta ritarista ja, vaikka ritariveli *Heikki Nykänen* ei syntymäpäiväjuhlisiin nyt päässyt niin hän oli vahvasti hengessä mukana. Prikaatin kirkkaimpina kunniavieraina olivat päivänsankarin sekä omaistensa lisäksi ritarit *Tuomas Gerdt* ja *Pentti Iisalo*, Mannerheim-ristin ritarien säätiö kokonaisuudessaan sekä lukuisat muut päivänsankarin pitkän matkan varrelta tutut kutsuvierastahot. Paikalla nähtiin mm. Mannerheim-ristin ritareita ja heidän kauttaan kaikkia Suomen veteraaneja kunnioittavan Askaisten Ritaripuiston isä, kunnanjohtaja Pekka Määttänen tuomassa Suomen Marsalkka C. G. E. Mannerheimin synnyinpitäjän onnitteluaadressi ja Määttäsän suvun varsinaissuomalaisen haaran onnittelut juhlivalle sankarille.

Ritarin numero 119 poikkeuksellinen alkutaival

Onni Henrik Määttänen syntyi 10.2.1908 Ilomantsissa ja hänet nimitettiin Mannerheimin ristin-ritariksi 1. päivänä elokuuta 1943. Ylipäällikkö Mannerheimin mielestä: ”Väepeli Onni Määttänen oli osoittanut ainutlaatuisia johtaja- ja aloitekykyä, erinomaista mieskohtaista rohkeutta ja neuvokkuutta mitä vaikeimmissa olosuhteissa. Hänen suorituksensa ja saavutuksensa on luettava suomalaisen sotilaan uljaimpien ja kunniakkaimpien tekojen joukkoon.”

Mannerheim-risti on sekä sen harvinaisuuden että sen vaatimien erityisansioiden vuoksi Suomen arvostetuin kunniamerkki. Vuosien 1941–1945 aikana 1. luokan Vapaudenristin Mannerheim-risti myönnettiin marsalkka *C. G. E. Mannerheimille* ja kenraali *A. E. Heinrichsille*. 2. luokan Vapaudenristin Mannerheim-risti myönnettiin yhteensä 191 sotilaille, joista neljälle se suotiin kahdesti. Lajissaan ainutlaatuisena se herätti huomiota myös maan rajojen ulkopuolella.

Huumorimiehenä tunnettu kaukopartiomies, komppanian väepeli ja ritari 119 on todennut sodanajan vuosistaan: ”Minähän olin vain metsäkaartilainen, sillä enhän minä koko sodan aikana ollut lainkaan etulinjassa”. Yliväapeliksi Määttänen ylennettiin vuonna 1968.

Vahva yhteiskuntavaikuttaja ja sadan vuoden sankari

Onni Määttänen oli mm. Ilomantsin kunnanvaltuutettu 20 vuotta, MTK:n johtokunnan jäsen 6 vuotta ja Tuottajien Pohjois-Karjalan liiton puheenjohtaja 12 vuotta sekä Runon-laulajain Pirtti-rahaston perustajajäseniä. Talousneuvoksen arvonimi Onni Määttäselle myönnettiin vuonna 1977. Määttänen viljeli kotitilalla Maukkulassa maata 73-vuotiaaksi asti, jonka jälkeen seurasi muutto *puolionsa Kertun* kera Ilomantsin kirkonkylään vuonna 1980. Aika kului siellä 97-vuotiaaksi asti ja nykyisin kotina toimii Joensuun Kuntohovi. Vaikka jalat ovat huonossa kunnossa, mieli on virkeä ja nuorekkaan vauhdikas.

Elämäniloa ja huumorintajua – aina sadalla!

Erityisen huomion kohteeksi Määttänen joutui jälleen täyttäessään 90 vuotta, jolloin paljastettiin Ilomantsin kunnantalon ala-aulassa hänen näköisreliefinsä. Eversti *Martti Kukkonen* totesi silloin osuvasti: ”Rajaseudun vaikeudet hyvin tunteva Onni Määttänen on välittänyt kokemuksiaan monissa yhteiskunnan eri toiminnoissa. Edelleen pulppuva elämänilo ja huumoripitoinen suhtautuminen elämään käyvät meille kaikille esimerkiksi elämisen taidosta”.

”Paras poikamieshän tässä täyttää vuosia!”, totesi ritari 95-vuotisjuhlissaan ja ilmoitti menevänsä naimisiin täytettyään 100 vuotta. Hän kutsui ihmiset seuraaviin isoihin juhliinsa sanoilla: ”Tervetuloa 100-vuotisjuhlisiin, jos vain elätte!” Juhlan järjestäneen emännän kiiteltään, hän oli kuulemma kuiskannut aurinkoisen naurun aikaansaaneen salaisuuden emännän korvaan. Ritari *Pentti Iisalo* valotti tapausta tarkemmin ritarien tervehdyksessään nyt 100-vuotiaalle päivänsankarille ja juhlayleisölle. Hän valitti, ettei muistanut enää emännän nimeä ja tiedusteli siksi suoraan yleisöltä hymy suupielessään, olisiko kyseinen naisihminen mahdollisesti paikalla. Onni oli myötä – ja *Seija Karhisen* noustua seisomaan ja sanottua: ”Täälhän mie”, ratkesi juhlayleisö iloiseen nauruun, jonka jälkeen Onni taisi joutua jälleen kerran hellästi vastuuseen puheistaan. Aika näyttää, kuinka asiat etenevät.

Onnin pulppuvaa elämäniloa ja huumorintajua saatiin ihaila sankarin 100-vuotissyntymäpäivillä. Harvoin on Karjalaisten laulu laulettu tilaisuuden lopuksi niin heleästi ja lämpimästi.